สรุปสาระสำคัญ ร่าง พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ พ.ศ. ....

1. หลักการและเหตุผล

ร่าง พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ พ.ศ. .... มีหลักการและเหตุผลเพื่อจัดระเบียบและส่งเสริมสนับสนุนการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ในประเทศไทย ตลอดจนเพื่อดูแลให้เกิดความเป็นธรรมทั้งแก่แฟรนไชส์ซอร์และแฟรนไชส์ซี

2. สาระสำคัญ

2.1 **กำหนดคำนิยามของธุรกิจแฟรนไชส์ ที่ถูกบังคับตามกฎหมาย** โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1.1 **เป็นธุรกิจแฟรนไชส์โดยลักษณะของการประกอบธุรกิจนั้นเอง** ซึ่งจะต้องมีลักษณะดังนี้

(1) จะต้องมีการให้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือสิทธิประโยชน์อื่นใด โดยมีการกำหนดระยะเวลาหรือกำหนดในพื้นที่ในการใช้สิทธิ

(2) การประกอบธุรกิจต้องอยู่ภายใต้การส่งเสริมและควบคุมตามแผนของแฟรนไชส์ซอร์

(3) แฟรนไชส์ซีต้องจ่ายค่าตอบแทนให้แก่แฟรนไชส์ซอร์

2.1.2 **เป็นการประกอบธุรกิจอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง** ซึ่งเป็นกรณีที่อาจไม่เข้าข่ายเป็นธุรกิจแฟรนไชส์โดยลักษณะของการประกอบธุรกิจตาม 2.1.1 แต่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกันหรือเป็นธุรกิจที่ภาครัฐเห็นสมควรที่จะกำกับดูแล

2.2 **ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย (ม.3)**

2.2.1 ไม่ใช้บังคับในกรณีที่แฟรนไชส์ซอร์มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ และทำสัญญานอกประเทศไทย เพื่อให้สิทธิแฟรนไชส์ซีเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยด้วยตนเอง แต่หากแฟรนไชส์ซีไม่ได้ประกอบธุรกิจด้วยตนเอง แต่มาขายแฟรนไชส์ต่ออีกในประเทศไทยก็จะถูกบังคับด้วย

2.2.2 ไม่ใช้บังคับการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์บางประเภทโดยให้รัฐมนตรีประกาศกำหนด

2.3 **การส่งเสริม ควบคุมและกำกับดูแล**

2.3.1 องค์กรที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริม ควบคุมและกำกับดูแล ได้แก่

(1) กำหนดให้มีคณะกรรมการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ ประกอบด้วยบุคคลจากภาครัฐและเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับธุรกิจแฟรนไชส์ ทำหน้าที่เสนอความเห็นเกี่ยวกับการออกกฎระเบียบ และมาตรการในการกำกับ ดูแล ตลอดจนนโยบายและแผนการส่งเสริมสนับสนุนการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ รวมทั้งพิจารณาเรื่องร้องจากแฟรนไชส์ซีที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของแฟรนไชส์ซอร์ (ม.9,13)

(2) จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ขึ้นในกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ รับจดทะเบียนและรับเรื่องร้องเรียนจากแฟรนไชส์ซีที่ได้รับความเดือนร้อนหรือเสียหาอันเนื่องมาจากการกระทำของแฟรนไชส์ซอร์ และทำการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตลอดจนทำหน้าที่ดำเนินคดีแทนแฟรนไชส์ซีในบางกรณี (ม.17)

2.3.2 **รูปแบบในการควบคุมและกำกับดูแล**

รูปแบบที่ใช้ในการควบคุมและกำกับดูแล จะใช้ทั้งระบบการจดทะเบียน การกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลและการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างแฟรนไชส์ซอร์และแฟรนไชส์ซี โดยบุคคลที่จะประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ (ขายแฟรนไชส์) จะต้องยื่นขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียน มีการกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขในการรับจดทะเบียนไว้ เมื่อได้รับจดทะเบียนแล้ว จึงจะทำการเสนอขายแฟรนไชส์ได้ และหากภายหลังไม่มีคุณสมบัติหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดก็อาจถูกเพิกถอนการจดทะเบียน ไม่สามารถขายแฟรนไชส์ต่อไปได้ (ม.19, 32, 33, 37)

2.4 การให้ความคุ้มครองแก่คู่กรณีในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์

2.4.1 การให้ความคุ้มครองแฟรนไชส์ซี

ร่างกฎหมายฉบับนี้มุ่งให้ความคุ้มครองแฟรนไชส์ ซีเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากเห็นว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจในการต่อรองน้อยกว่าแฟรนไชส์ซอร์ เช่น

- ห้ามแฟรนไชส์ซอร์ ชักชวนหรือโฆษณาด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือเกินความจริง (ม.20)
- กำหนดให้แฟรนไชส์ซอร์ต่องเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นในการประกอบธุรกิจในระดับต่าง ตั้งแต่ขณะชักชวน (ม.20) ก่อนทำสัญญา (ม.22) หรือหลังจากทำสัญญาแล้ว (ม.26)
- ห้ามแฟรนไชส์ซอร์เรียกเงินหรือค่าตอบแทนก่อนทำสัญญา (ม.21)
- ห้ามแฟรนไชส์ซอร์บังคับให้แฟรนไชส์ซีซื้ออุปกรณ์ สินค้า หรือบริการจากแฟรนไชส์ซอร์ เว้นแต่จะเป็นอุปกรณ์ สินค้า หรือบริการที่จำเป็นเพื่อให้การประกอบธุรกิจเป็นไปตามรูปแบบและลักษณะที่แฟรนไชส์ซอร์กำหนด (ม.27)
- แฟรนไชส์ซอร์ต้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่สมบูรณ์ให้แฟรนไชส์ซีปฏิบัติ (ม.29) เป็นต้น

2.4.2 **การให้ความคุ้มครองแก่แฟรนไชส์ซอร์**

แม้ว่าร่างกฎหมายฉบับนี้จะให้ความคุ้มครองแก่แฟรนไชส์ซีเป็นส่วนใหญ่ก็ตาม แต่ก็ยังได้ให้ความคุ้มครองแก่แฟรนไชส์ซอร์โดยห้ามแฟรนไชส์ซีเปิดเผยข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจที่ได้รับทราบมาจากแฟรนไชส์ซอร์ และเป็นข้อมูลที่แฟรนไชส์ซอร์กำหนด ห้ามเปิดเผยไว้ในสัญญา (ม.31)

2.5 **สภาพบังคับของกฎหมาย**

ร่างกฎหมายฉบับนี้มีการกำหนดสภาพบังคับโดยการกำหนดโทษทางอาญาในกรณีที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายในกรณีต่างๆ ไว้เช่น ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียก ไม่ยอมให้ข้อเท็จจริง ไม่ส่งเอกสารแก่เจ้าพนักงาน นายทะเบียน หรือคณะกรรมการฯ (ม.41, 42) ไม่ได้ประกอบธุรกิจแฟรนไชส์แต่โฆษณาว่าเป็นแฟรนไชส์ (ม.43) หรือประกอบธุรกิจโดยไม่จดทะเบียน (ม.44) แฟรนไชส์ซอร์ชักชวนโฆษณาด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือเกินความจริง (ม.45) แฟรนไชส์ซีเปิดเผยข้อมูลที่แฟรนไชส์ซอร์ระบุห้ามเปิดเผยไว้ในสัญญา (ม.47) เป็นต้น